

TOPICAL ISSUES OF PRACTICE AND SCIENCE

Abstracts of XXVI International Scientific and Practical Conference

London, Great Britain
May 18 – 21, 2021

РОБОТА НАД ВОКАЛЬНИМ РЕПЕРТУАРОМ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Овчаренко Наталія,

доктор педагогічних наук, професор
Криворізький державний педагогічний університет

У сучасних умовах глобальної пандемії виникають труднощі в навчанні музичному мистецтву дітей і дорослих, зокрема – вокальному. Відомо, що виховання співака, розвиток його голосу, опанування вокальним репертуаром потребує безпосередньої участі педагога, яка полягає в багатогранній роботі над красивим і вільним звуком, координацією усіх органів звукоутворення, рівністю звуковедення, опануванням різними видами вокальної техніки, художньою виразністю виконання вокальних творів.

У першому десятиріччі XXI століття думка про дистанційне навчання співу, перші спроби якого вже з'являлися, наприклад, у презентації методики навчання співу С. Рігса [1], викликала подив і неприємня з боку як викладачів, учителів вокалу, так і учнів. Виклики сьогодні повністю змінили уявлення про навчання мистецтву, чому, наразі, сприяло стрімке зростання технічної бази освітнього процесу з музичного мистецтва і комп'ютерної компетентності її користувачів, що уможливило застосування дистанційних технологій в процесі навчання вокальному мистецтву.

Питання дистанційного навчання вокальному мистецтву тільки починає досліджуватися в працях вітчизняних та зарубіжних учених, як-от: А. Бондаренка, А. Єремус-Левандовської, О. Москви, Н. Овчаренко, та ін. Так, досліджуючи досвід А. Єремус-Левандовської, О. Москва доцільно зазначає, що дистанційно-інформаційне навчання дає змогу зручно та з урахуванням можливостей викладача й учнів та їх індивідуальних темпів навчання пройти необхідний навчальний матеріал [с. 72]. Такою є технологія дистанційного вокального навчання, яка запропонована польською вченою та викладачем вокалу Анною Єремус-Левандовською. Увага в ній зосереджена на важливості інтернет-з'єднання та інтернет-ресурсів. Викладачем розроблено операції-дії, які забезпечують більш природне спілкування в мережі Інтернет, як: регулювання звуку з'єднання у викладача й учня; робота повинна проходити по чергові: коли говорить викладач, студент слухає, і навпаки; роботу над вокальною технікою необхідно проводити без концертмейстера чи запису акомпанементу. Розспівування здійснюється учнями з досвідом самостійно або з викладачем за методом *Laх Vox* (автор методу Сіхво Маркетт) для лікування голосового апарату та розвитку вокальних умінь [2].

У роботі над вокальним твором викладачем пропонується алгоритм дій, а саме: точна корекція вокального матеріалу; робота над технікою звукоутворення, звуковедення, дихання; робота над концепцією художньої інтерпретації, виконання вокального твору. А. Єремус-Левандовська відзначає, що використання такої технології має позитивні наслідки, оскільки учні швидше

концентруються, точно виконують усі інструкції викладача, надають власні рішення недоліків виконання, швидше вивчають навчальний матеріал, проявляють креативність в інтерпретації вокальних творів [3]. Застосування дистанційних технологій створюють реальні можливості значно поглибити свої вокальні вміння в процесі роботи над вокальним твором [4].

Рівень зацікавленості учня вокальним твором багато в чому залежить від методики ознайомлення його з твором, особливо, якщо він не був знайомим йому раніше, у чийомусь виконанні. Викладач повинен мати в своєму арсеналі різні методи ознайомлення з новим вокальним твором. Вагомим методом може бути метод ілюстрування виконань вокального твору видатними співаками, яке можливо здійснювати в процесі заняття в ZOOM, використовуючи функцію «демонстрація екрану». В ознайомленні учня з твором, важливу роль відіграє перше враження від цього твору. Якщо викладач зумів яскраво представити твір, який навіть спочатку не подобався учню, то він може постати в найвигіднішому світлі, глибоко зацікавити його. На першому етапі роботи над вокальним твором необхідно зажадати від студента аналізу твору, зробити який у процесі дистанційного навчання нескладно. В аналізі вокального твору учень повинен аргументувати своє бачення змісту, обґрунтувати свою індивідуальну трактовку твору, намітити виконавські, педагогічні, спеціальні вокальні прийоми, що здійснять цю трактовку.

Аналіз змісту та форми вокального твору повинен розкривати наступне:

1. Ідею музичного твору, його зміст. Ступінь мистецького впливу музичного твору на учня.
2. Загальномузичні, загальновокальні засоби художньо-образного втілення в музичному творі.
3. Вокальні засоби і прийоми реалізації ідеї музичного твору.
4. Вокальні, ритмічні, інтонаційні, ансамблеві, педагогічні складнощі, які можуть виникнути перед майбутнім учителем музики в процесі втілення виконавського задуму.

Процес «вспівування» слід організувати в дистанційному навчанні. З метою досягнення більшої різноманітності нюансування і динамічних відтінків окремих частин та фраз твору, в процесі «вспівування» необхідно стежити за учнем, щоб він взяв свій природний середній силовий фон (імпеданс), відповідний природній силі його голосу без паймешого форсування звуку. Навчаючи співу дистанційно, доречно пропонувати учням співати без супроводу інструменту. Доцільно, також, запропонувати учням робити записи свого виконання. Перше виконання на уроці розучуваного твору краще прослухати цілком, не зупиняючи учня на окремих епізодах, навіть, коли є помилки. Тут учень може виявити деякі ознаки оригінального тлумачення твору в цілому, а не в окремих частинах, фразах, словах. Це ні в якому разі не значить, що не слід у певних випадках зупиняти свою увагу на якості виконання окремих фрагментів і фраз, працювати над ними. Процес співування учнем вокального твору повинен розпочатися у присутності педагога, лише після бездоганного і точного виконання вокального твору з боку ритму, своєчасних вступів і закінчень музичних фраз, виконання авторських вказівок і настанов, тлумачення

твору в цілому. Велика увага повинна приділятися шліфуванню вокально – технічної сторони викопання твору, який необхідно «поставити в точки». Під цим терміном мається на увазі точне технічне викопання кожного ходу, кожного звуку, визначеність місця звучання кожної поти, точність інтонації, що добре відчувається, застосовуючи комп'ютерні технології.

Таким чином, аналіз наукової літератури показав, що питання дистанційного навчання вокальному мистецтву тільки починає вивчатися в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Важливе значення в процесі дистанційного вокального навчання відіграє інтернет-з'єднання та якість інтернет-ресурсів. Рівень виконання учнем вокального твору багато в чому залежить від методики ознайомлення його з твором, здійснення аналізу твору, організованого процесу «вспівування», яку зручно застосовувати під час дистанційного навчання. Отже, проведені нами дослідження доводять можливість і успішність роботи учнів над вокальним репертуаром в умовах дистанційної освіти.

References:

1. Seth, Riggs. (1992). *Singing For The Stars. A Complete Program For Training Your Voice*. NY: Alfred Music.
2. Москва О. М. (2021). *Формування технологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки*. Одеса.
3. Jeremus-Lewandowska, A. (2020). E-learning w wokalistyce artystycznej metodyka pracy ze studentem w warunkach ograniczonego kontaktu. *Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін*. Умаць.
4. Ovcharenko, N., Samoilenko, O., Moskva, O., & Chebotarenko, O. (2020). Innovative Technologies in Vocal Training: Technological Culture Formation of Future Musical Art Teachers. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (3), 115-126. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i3.2729Porter, Sh>.